

Liikkeelle!

OSALLISTUMISEN MAHDOLLISUUKSIA
VAIKEASTI VAMMAISILLE IHMISILLE / 2024

**Tietoa
Kokemuksia
Koulutusta
Välineitä**

MALIKE

MATKALLE, LIIKKEELLE, KESKELLE ELÄMÄÄ

Osallistuminen muuttaa ihmisten elämää

SUSANNA TERO
MALIKE-TOIMINNAN
JOHTAVA ASIAANTUNTIJA

”Vahva laki- ja oikeusperustakaan ei näytä aina takaavan apuvälineitä hakevien käyttäjien ja heidän läheisten oikeutta tulla aidosti kuulluiksi apuväline-tarpeissaan.”

MALIKKEEN TYÖ tarjoaa näköalapaikan vaikeasti vammaisten ihmisten elämään; niin hyvinvointiin kuin hyvinvoinnin haasteisiin sekä näiden seurauksiin.

Ihmisten kohtaaminen toiminnassamme tuottaa meille arvokasta tietoa mm. siitä, mitä osallistuminen heille merkitsee, miten he saavat tarvitsemiaan palveluja ja millä tavalla he kokevat oikeuksiensa toteutuvan.

Malikkeen tehtävä on edistää vaikeasti vammaisten ihmisten osallistumisen mahdollisuuksia toimintavälineiden avulla, ja osana Kehitysvammaisten Tukiliiton ihmisoikeus- ja kansalaisjärjestöä vaikuttamme heidän oikeuksiensa toteutumiseen.

Eräs keskeinen tehtävämme on vaikuttaa hyvinvointia tukevien apu- ja toimintavälineiden saatavuuteen. Näköalapaikaltamme katsottuna välineet ovat keino edistää osallistumista, liikkumista ja pääsyä mukaan erilaisiin yhteisöihin ja ympäristöihin. Ne rikastuttavat ja laajentavat elinpiiriä ja voivat muuttaa elämää.

Havaintojemme mukaan apu- ja toimintavälineiden saamisessa on paljon haasteita. Vahva laki- ja oikeusperustakaan ei näytä aina takaavan apuvälineitä hakevien käyttäjien ja heidän läheistensä oikeutta tulla aidosti kuulluiksi apuvälinetarpeissaan. Törmäämme toistuvasti tilanteisiin, joissa kielteinen päätös on tehty ilman apuvälineen tarvearviointia. Asetus lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovuttamisesta velvoittaa apuvälinetarpeen arviointia. Asetuksen mukaan arvioinnissa on otettava riittävästi huomioon asiakkaan yksilölliset tarpeet ja varmistettava, että apuvälineen käyttö on turvallista asiakkaan luonnollisessa toimintaympäristössä.

Ammattilaisten pitää perehtyä lakiteksteihin. Heidän tulee tuntea lait ja asetukset, joiden nojalla työskentelevät ja tekevät päätöksiä. Tarpeen mukaan asiakasta tulee myös opastaa, neuvoa ja rohkaista hakemaan tarvitsemaansa välinettä muualta. Asiakkaan tarve välineeseen ei pääty kielteiseen päätökseen. Päätöksiä on toisinaan syytä kyseenalaistaa ja hakea tukea päätöksestä neuvottelemiseen.

Apu- ja toimintavälineiden saatavuuteen vaikuttaminen on pitkäjänteistä ja jatkuvaa työtä. Käytännössä vaikuttaminen on hyvin arkisia asioita; asioiden esiin nostamista, puuttumista näkemäänsä, tiedon lisäämistä, verkostoitumista eri alojen toimijoiden kanssa, lainsäädäntövaikuttamista, yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumista jne.

Tarvitsemme vielä suuria ponnistuksia välineiden saatavuuden parantamiseksi, mutta yhdessä voimme muuttaa suuntaa!

Tästä Liikkeelle-lehdestä voit lukea kokemuksia siitä, mitä toimintavälineet voivat mahdollistaa kotona, päiväkodissa ja koulussa sekä mitä osallisuuden toteutuminen edellyttää. Hyviä lukuhetkiä!

6

8

12

14

18

20

KUVA VILLE MUARANEN

Malike matkalle liikkeelle keskelle elämää

MALIKKEEN TEHTÄVÄNÄ on edistää vaikeasti vammaisten ihmisten mahdollisuuksia osallistua ja saada kokemuksia merkityksellisistä asioista toimintavälineitä hyödyntäen.

LISÄÄ OSALLISTUMISEN MAHDOLLISUUKSIA vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen osallistua ja liikkua.

EDISTÄÄ YHDENVERTAISUUTTA vaikuttamalla vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallistumisen sekä toimijuuden toteutumiseen.

JÄRJESTÄÄ KOULUTUSTA, kursseja ja tapahtumia yhdessä verkostojen kanssa.

TUOTTAA TIETOA, jakaa kokemuksia ja vaikuttaa osallisuutta edistäviin asioihin, esimerkiksi toimintavälineiden saatavuuteen.

OLEMME OSA Kehitysvammaisten Tukiliiton toimintaa ja toimimme valtakunnallisesti ilman diagnoosirajoja.

TOIMINTAAMME RAHOITTAA sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotoilla.

Sisältö

2	Pääkirjoitus Susanna Tero
3	Sisältö
3	Malike
4	Ajankohtaista
6	Kokemuksia
6	Monitoimirattaissa Eetu pääsee mukaan perheen puuhiin
8	Tampereen opetustoimi hankki oppilaiden käyttöön liikkumisen apuvälineitä
10	Toimintavälineet lapsen kasvun ja osallistumisen tukena varhaiskasvatuksessa
12	Samalle lähtöviivalle - kohderyhmästä toimijaksi
14	Kainuun esteettömät luontokohteet kutsuvat
16	Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahvit verkossa
18	Koulutukset
18	Ulos talosta, pois pihasta -toimintavälinekoulutukset® 2024
20	Toiminta
20	Tapahtumat 2024
26	Toimintavälineiden vuokraaminen lyhytaikaiseen kokeiluun
28	Korttikampanja
28	Oma toimintaväline korttikampanjalla?
30	Lisää tietoa oppaistamme
30	Ota yhteyttä
32	Tue Malikkeen toimintaa

Liikkeelle! // 2024

TOIMITUS Susanna Tero / Malike
TAITTO Mika Aalto-Setälä / Otsomaria Oy
KANSIKUVA Ville Muaranen
PAINO PunaMusta, Forssa 2023

Liikkeelle!-lehti on painettu Suomessa ympäristöä kunnioittaen.

LUE LISÄÄ Malikkeen ja Kehitysvammaisten Tukiliiton toiminnasta osoitteessa www.tukiliitto.fi/malike

Edistämme toimintavälineiden alueellista hankintaa

MONEN VAMMAISEN IHMISEN kohdalla liikkumisen apu- ja toimintavälineet ovat osallisuuden ja yhdenvertaisuuden kannalta välttämättömiä. Välineiden saamisessa on kuitenkin puutteita niin päiväkodeissa, kouluissa kuin muutenkin osallistumiseen ja harrastamiseen erilaisissa ympäristöissä. Mikäli välineitä olisi saatavilla, myös toimintarajoitteilla olisi paremmat mahdollisuudet päästä mukaan toimintaan syrjäytymisen sijaan. Malike edistää alueellisten välineiden hankintaa verkossa tapahtuvilla Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahveilla. Näiden tavoitteena on muodostaa yhteinen ymmärrys liikkumisen tarpeesta ja merkityksestä kuntalaisille sekä vaikuttaa ja käynnistää välineiden hankintaa kunnissa. Lue lisää sivulta 16-17.

Partioaitan Ympäristöbonus mahdollisti välineiden hankintaa

MALIKE OLI yksi viidestä Partioaitan vuoden 2022 Ympäristöbonus saajista. Ympäristöbonus mahdollisti vuoden 2023 aikana seitsemän maastoliikkumisen apuvälineen hankinnan. Ympäristöbonus käytettiin kokonaisuudessaan välinehankintoihin. Välineillä mahdollistettiin mm. Yhdenvertaisesti luontoon -retkiä Kauhaneva-Pohjankankaan kansallispuistossa, Syötteen kansallispuistossa sekä Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualueella. Retkille osallistui 23 apuvälineillä liikkuvaa vaikeasti vammaista osallistujaa. Osallistujien kokonaismäärä oli 71 henkilöä. Kintulammin retkellä kuvatus Yhdenvertaiset luontoon -retken videon voit katsoa YouTubeista osoitteesta: youtube.com/malike-toiminta

KUVA SUSANNA TERO

Opas toimintavälineistä varhaiskasvatukseen

MALIKE ON JULKAISSUT Toimintavälineet vaikeasti vammaisen lapsen kasvun ja osallistumisen tukena varhaiskasvatuksessa -oppaan. Oppaaseen on koottu varhaiskasvatusikäisille lapsille soveltuvia toimintavälineitä ja vinkkejä niiden hyödyntämiseen yhdenvertaisen osallistumisen toteutumiseksi. Oppaassa välineet on kuvattu lyhyesti hinta-arvioineen. Maksuttoman oppaan voit tilata osoitteesta malike@tukiliitto.fi tai löydät sen osoitteesta www.malike.fi > Materiaalit.

Malike kesälomalla 1.–29.7.2024

LOMAILEMME heinäkuussa, jotta työntekijäresurssimme ovat käytössä syksyn kursseilla ja tapahtumissa. Huomaathan, että toimintavälineitä ei voi noutaa eikä palauttaa loman aikana.

 Lisätietoja Malike-keskuksen numerosta 040 4839 327.

Usein kysyttyä

Voiko Malikkeen toimintaan osallistua, jos ei ole kehitysvammaa?

Kyllä, Malike toimii ilman diagnoosirajoja.

Tarvitseeko olla Malikkeen jäsen, jotta voi osallistua tapahtumiin tai vuokrata välineitä?

Malikkeen toiminnassa ei ole jäseneksi liittymisen mahdollisuutta. Toiminta on tarkoitettu vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen osallistua ja liikkua. Toimintavälineiden kokeilutapahtumiin ovat tervetulleita kaikki asiasta kiinnostuneet. Toimintavälineitä vuokraamme ainoastaan kohderyhmämme tarpeisiin.

Voiko apuvälineen ostaa Malikkeesta?

Malikkeen kautta ei voi tilata eikä ostaa välineitä. Ohjaamme ja neuvomme välineiden hankinnassa sekä mistä niitä voi ostaa. Olemme kolmannen sektorin toimija emmekä toimi kaupallises-
sa tarkoituksessa.

Tarvitsemme koulullemme luistelukelkan vuokralle viikoille 8, 10, 11, 12, miten toimitaan?

Malike vuokraa välineitä ainoastaan lyhytaikaiseen kokeiluun ennen oman välineen hankintaa tai tilapäiseen tarpeeseen enintään kolmen viikon ajaksi. Pidempiaikaiseen tai jatkuvaan tarpeeseen Malike ei pysty vastaamaan.

Tilaa Malikkeen verkostoposti

PYSY AJAN TASALLA Malikkeen koulutuksista, kursseista ja tapahtumista sekä ajankohtaisista kuulumisista. Tilaa verkostoposti sähköpostiisi kirjautumalla uutiskirje.tukiliitto.fi ja valitse Malikkeen verkostoposti. Saat postin noin kerran kuukaudessa.

Seuraathan meitä somessa?

JAAMME KUVIA, videoita ja kokemuksia sekä tiedotamme tulevista tapahtumistamme sosiaalisessa mediassa.

TYKKÄÄ meistä Facebookissa osoitteessa: facebook.com/maliketoiminta

SEURAA kuviamme ja videoita Instagramissa osoitteessa: instagram.com/maliketoiminta

LÖYDÄT meidät YouTubeesta osoitteesta: youtube.com/malike-toiminta

Monitoimirattaissa Eetu pääsee mukaan perheen puuhiin

TEKSTI MARI VEHMANEN // KUVAT LAURA VESA

*Kangoo-monitoimirat-
taiden ansiosta 8-vuotias
Eetu pystyy nyt osallistu-
maan eläinten hoitami-
seen ja muuhun yhteiseen
tekemiseen. Vanhempien
mukaan Malikkeen asian-
tuntemus auttoi merkit-
tävasti apuvälineen hake-
misessa.*

Kirpakka pakkanen ja pieni lumisade eivät häiritse lainkaan **Eetu Lampista**. Uusissa Kangoo-monitoimirattaissa on mukavan lämmen istua viltin alla, ja läpinäkyvä sadekuomu toimii hyvin myös tuulensuojana.

Eetu, 10-vuotias isovelji **Niilo** ja vanhemmat ovat menossa tervehtimään lampaista, islanninhevosta ja shetlanninponia. Veljesarjan kaksi vanhinta ovat vielä koulussa. Netta-koira säntäilee innoissaan jaloissa. Välillä Niilo-veli tarttuu Eetun rattaiden aisoihin ja nostaa niiden etupyörää irti maasta.

”Toiset pojat temppuilevat polkupyörillään, ja tällä tavoin Eetukin pääsee keulimaan. Vaikka veljet välillä vähän innostuvat hurjastelemaan Eetun kanssa, he osaavat kyllä olla tarpeeksi varovaisia”, äiti **Jenni Vikman-Lampinen** sanoo.

Juuri tällaisia perheen yhteisiä hetkiä monitoimirattaiden saaminen muutama kuukausi sitten on tuonut Eetun arkeen.

”Ennen oltiin aika lailla säiden armoilla. Lumessa tai sateen pehmentämällä pihatiellä Eetu ei päässyt aiempien apuvälineiden kanssa kulkemaan juuri lainkaan. Täällä maalla liikkuminen on aika erilaista kuin kaupungin kovilla asfaltiteillä”, isä **Jussi Lampinen** toteaa.

Idea tuetulta lomalta

Ajatus monitoimirattaiden hakemisesta syntyi, kun perhe osallistui tuetulle lomalle Rokualla ja pääsi siellä kokeilemaan monenlaisia Malikkeen apuvälineitä.

”Ensimmäisen kerran Kangoo-rattaita työntäessä meinasi tulla itku silkasta ilosta. Tuntui ihmeelliseltä, että kulkeminen Eetun kanssa ulkona voisi olla niin kevyttä ja helppoa”, Jenni-äiti muistelee.

Heti ensimmäisestä kokeilusta otettiin onneksi valokuvia, ja vanhemmat lähettivät niitä lomalta palattuaan tutulle apuvälineasiantuntijalle terveydenhuollos-

sa. Varsinaiseen hakemukseen täytyi vielä perustella tarkasti, miksi monitoimirattaat ovat Eetulle tarpeelliset käytössä jo olleen pyörätuolin lisäksi.

”Hakemiseen saimme tosi hyvää apua Malikkeen asiantuntijoilta. Perustelut olivat kyllä meillä itsellämme mielessä, mutta kokeneet ammattilaiset osaavat neuvoa, miten ne kannattaa kirjoittaa hakemukseen”, vanhemmat sanovat.

Lopulta Eetulle myönnettiin Kangoo-monitoimirattaat lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineeksi.

Hyvä asento

Muutaman kuukauden päivittäisessä käytössä monitoimirattaat ovat osoittautuneet erittäin toimiviksi. Eetu itse viestittää selkeästi, että kyydissä on hyvä olla.

”Hänen näkökulmastaan parasta on varmasti mukava ja tukeva istuma-asento. Tuntuu, että vähän hankalampanakin päivänä Eetu rauhoittuu rattaissa. Ja isojen pyörien ansiosta kulku on tasaista kuoppaisessakin maastossa”, **Jussi**-isä mainitsee.

Lähihoitajaksi parhaillaan opiskeleva, Eetun omaishoitajana toimiva Jenni-äiti arvostaa avustavien henkilöiden hyvää ergonomiaa.

”Eetu on helppo siirtää turvallisesti rattaisiin yhden aikuisen voimin. Säädot ovat monipuoliset ja työntäminen kevyttä. Myös Eetun hoitajarinkiin kuuluvat ammattilaiset ovat kiittäneet näitä asioita.”

Vanhempien mukaan muunneltavuutensa ansiosta rattaat sopivat kasvavalle pojalle luultavasti vielä pitkään.

”Välillä on käynyt harmittavasti niin, että kasvupyrähdysten tullessa jokin hintava apuväline on jäänyt nopeasti pieneksi.”

Mukana arjessa

Kaikkein parasta uusissa rattaissa on vanhempien mielestä se, mitä ne mahdollistavat koko perheelle.

”Pääsemme ihan eri tavalla kuin ennen tekemään asioita lähiympäristössä koko porukalla. Esimerkiksi eläimet ovat meille tärkeä osa arkea, ja nyt Eetu pystyy lähtemään mukaan niitä hoitamaan – tai vaikka käymään ratsastamassa fysioterapeutin kanssa.”

Suunnitelmissa on tehdä rattaiden kanssa myös pidempiä retkiä.

Ylipäänsä hyvät apuvälineet ovat vanhempien mukaan ratkaisevan tärkeitä. Uusien rattaiden lisäksi Eetulla on monta mieleistä ja tarpeellista apuvälinettä erilaisiin tilanteisiin: esimerkiksi hoitosänky, aurinkokeinu, x-panda-tuoli ja seisomatteline. Oman Snow Comfort -kelkan perhe hankki Malikkeen korttikampanjan kautta.

”Apuvälineet yksinkertaisesti mahdollistavat asioita, ja eri tarpeisiin tarvitaan eri välineitä. Eihän meidän muidenkaan tarvitse valita, että omistammeko pelkät korkokengät tai kumisaappaat, joissa pitäisi sitten aina kävellä”, Jenni-äiti sanoo.

Eetun vanhemmat kannustavat kaikkia tukea tarvitsevien lasten perheitä hakemaan tarpeellisia apuvälineitä sinnikkäästi.

”Hyvä apuväline tuo niin paljon iloa koko perheelle.” ●

EETUN VANHEMPIEN VINKIT APUVÄLINEIDEN HANKKIMISEEN

- Käykää tapahtumissa, joissa pääsee kokeilemaan erilaisia apuvälineitä. Testaamatta ei voi tietää, mikä väline sopii omiin tarpeisiin.
- Kokeilkaa lainavälineitä myös kotiympäristössä.
- Ottakaa kuvia ja tehkää muistiinpanoja kokeiluista.
- Pyytäkää Malikkeesta tai muualta asiantuntija-apua hakemusten laatimiseen.
- Tutustukaa järjestöihin, jotka tekevät apuvälinelahoituksia.
- Älkää lannistuko!

TEKSTI PIA KIRKKOMÄKI // KUVAT VILLE MUARANEN

Tampereen opetustoimi hankki oppilaiden käyttöön liikkumisen apuvälineitä

Opettajan asenne ja tietämys ratkaisevat, minkä verran liikuntarajoitteinen lapsi pääsee mukaan liikuntatunneille, pohtii fysioterapeutti **Jaana Koiso-Virtanen** Tampereen Pohjoisen alueen avokuntoutuksesta.

Tampereen opetustoimi on hankkinut oppilaiden käyttöön liikkumisen apuvälineitä, joiden maksutonta lainaamista Koiso-Virtanen koordinoi. Kokemukset lainaustoiminnasta ovat olleet lupaavia ja tiedonvälitystä aiheesta tehostetaan.

Oikeanlainen liikkumisen apuväline tekee liikuntarajoitteisen oppilaan liikuntatunneista, välitunneista ja koulun retkistä onnistuneita. Kun koululainen saa opetustoimen kautta käyttöönsä esimerkiksi luistelukelkan ja matkaansa avustavan henkilön, pääsee hän jälle muiden luokkalaistensa sekaan. Näin hän voi kokea samanlaista liikunnan ja oppimisen iloa kuin toisetkin. Tällöin puhutaan yhdenvertaisuudesta.

Lapsen tai nuoren vamma ei saa estää häntä osallistumasta koulun toimintaan. Laki määrittelee, että ellei liikuntarajoitteiselle oppilaalle järjestetä kohtuullista mukautusta, on kysymyksessä syrjintä. Joissakin kunnissa vanhemmat ovat jo jyrähtäneet koulun suuntaan, jos oma liikuntarajoitteinen lapsi on joutunut jättämään retkeltä tai liikunnasta pois puutteellisten järjestelyiden takia.

Koiso-Virtanen työskentelee Sammon koulussa, joten ainakin hänen koulunsa lapset ovat päässeet käyttämään liikkumisen apuvälineitä tunneilla ja retkillä. Fysioterapeutin työhuone on nykyään osan työviikkoa eri koulurakennuksessa kuin välineet, mutta lainaamistoiminta sujuu. Välineitä ovat kuljettaneet lainaavien koulujen vahtimestarit ja opettajat.

Fysioterapeutti on levittänyt välinetietoutta erityisluokkien opettajille ja välineitä on lainattu muun muassa Vuorekseen erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden käyttöön. Haasteeksi Koiso-Virtanen kokee yleisopetuksessa opiskelevien liikuntarajoitteisten oppilaiden löytämisen.

– Joissakin kouluissa saattaa olla vain yksi liikuntarajoitteinen oppilas luokassa. Informaatio lainavälineistä ei ole välttämättä kulkeutunut tähän kouluun, vaikka

säännöllisesti tiedotamme eri kanavissa aiheesta, fysioterapeutti pohtii.

Välinevalikoimaa ulko- ja sisäkäyttöön

Kaupungilla on tarjolla eri-ikäisille oppilaille muun muassa pyörätuoliin kiinnitettäviä suksia, luistelu- ja hiihtokelkkoja, kelkkoja pulkkamäkeen, luistelutukia ja sisäpaloiluun soveltuvia pelituoleja. Lisäksi lainattavissa on yksi maastopyörätuoli.

Lainavälinevalikoimassa on lisäksi kolme maalipalloa ja peliin kuuluvia pelaajien silmät peittäviä silmäsuojia. Näiden avulla kaikenlaiset koululuokat pääsevät kokelemaan näkövammaisille suunniteltua kuuloaistiin perustuvaa joukkuepeliä.

Fysioterapeutti vakuuttaa, että lapset voivat tehdä vaikka mitä, kunhan lähdetään liikkeelle avoimella, tiedonhaluisella asenteella. Hän haluaa muistuttaa, että pihalle kannattaa suunnata talviliikkumaan juuri silloin, kun kelit sen sallivat. Siksi kouluissa olisi hyvä jättää liikuntatuntien suunnitelmiin joustovaraa.

Hän korostaa, että liikunnan opetuksen apuvälineet on järkevää kirjata lapsen HOJKSiin eli henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan. Siihen kootaan oppilaan koulunkäyntiin

PERUSOPETUSLAIN MUKAAN

Opetustoimi on velvollinen järjestämään vammaiselle tai muuten erityistä tukea tarvitsevalle oppilaalle maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut, kuten apuvälineet liikunnan opetukseen osallistumisen mahdollistamiseksi. Samat välineet mahdollistavat myös välituntileikkeihin ja koulun retkille osallistumisen.

Erityisen tuen oppilaan tarvitsemista apuvälineistä määrätään erityisen tuen päätöksessä. Lisäksi erityisen tuen oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), joka ohjaa erityisen tuen päätöksen suunnitelmallista toimeenpanoa. Myös HOJKS:iin kirjataan tarkasti oppilaan tarvitsemat tutkimuodot, kuten liikunnassa käytettävät apuvälineet.

SAARA KOKKO, JURISTI
KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO

liittyviä järjestelyt, menetelmät sekä tuen- ja ohjauksen tarpeet.

Tampereen opetustoimen lainavälineiden hankinnasta on vastannut suunnittelija **Mii-na Mäkinen**. Hän työskentelee Lupa liikkua, lupa harrastaa -toiminnassa. Tarkoitus on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia ja luoda yhdenvertaisia käytäntöjä päiväkodista perusopetuksen loppuun saakka.

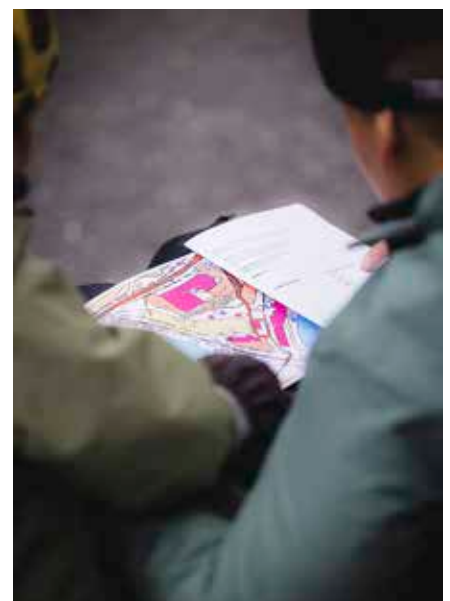
Suunnittelija on hankkinut lainattavat välineet asiantuntijoita, kuten Maliketta konsultoiden. Hankinnat alkoivat nelisen vuotta sitten yhden aktiivisen vanhemman aloitteesta. Mäkinen tutki asiaa ja heräsi siihen, ettei Tampereen liikuntapalveluilla ollut tarjota minkäänlaisia liikkumisen apuvälineitä liikuntarajoitteisille. Jatkossa tavoitteena on hankkia apuvälineitä lisää ja sijoittaa ne eri kouluille pysyvästi.

– Välineiden hankkimista suunnitellaan laajemmin koko kaupungin tasolla. Tarkoitus on hankkia yhdenvertaisuusperiaatteella niitä kouluille omaksi. Keräämme myös jokaisesta koulusta liikunnan yhteistyöhenkilöiden tiedot ja levitämme ideoita heidän kauttaan koulujen henkilökunnalle.

Mäkinen haluaa selvittää tarkkaan, missä kaikissa kouluissa liikuntarajoitteisia lapsia opiskelee ja mitä välineitä he tarvitsivat, jotta yhdenvertaisuus toteutuisi.

– Suunnittelemme lisäksi laskettelukelkan hankkimista Tampereen Mustavuoreen. Kelkkaa voisivat käyttää rinteessä vierailevat oppilaat liikuntapäivinä ja vapaa-ajallaankin, Mäkinen kertoo. ●

↓ **Kaikilla lapsilla on oikeus osallistua koululiikuntaan.**

← **Liikunnasta vapauttaminen, kotiopetukseen siirtyminen tai liikuntatunti kokonaan muusta ryhmästä erillään on harvoin lapsen edun mukaista.**

Toimintavälineet lapsen tukena varhaiskasvatuk

**Lapseni totesi:
"En halua mennä
päiväkotiin, minulla
ei ole kavereita."**

Mukaan pääsemisellä ehkäistään syrjäytymistä ja kasvatetaan lasta lasten joukkoon sen sijaan, että korostettaisiin erityisyyttä. Varhaiskasvatuksessa on tietoisesti kiinnitettävä huomiota millä kaikilla keinoilla lasta tuetaan osallisuuteen.

TEKSTI IRA TIILIKAINEN // KUVAT LAURA VESA

Malikkeen Toimintavälineet vaikeasti vammaisen lapsen kasvun ja osallistumisen tukena varhaiskasvatuksessa -toiminta on lisännyt tietoa toimintavälineistä varhaiskasvatuksessa ja mahdollistanut maksutonta toimintavälineiden kokeilua eri puolilla Suomea. Vajaan kahden vuoden aikana olemme vierailleet kahdessakymmenessä päiväkodissa ja tavanneet yli kolmekymmentä tukea tarvitsevaa lasta. Tietojemme mukaan kolme päiväkotia ovat hankinneet toimintavälineitä mahdollistamaan vaikeasti vammaisten lasten osallistumista varhaiskasvatukseen. Selvää kuitenkin on, että useampi tukea tarvitseva lapsi

tarvitsee toimintavälineitä osallistuakseen varhaiskasvatukseen yhdenvertaisesti.

Lapsen henkilökohtaiset apuvälineet eivät riitä

Havaintojemme ja varhaiskasvatuksessa liikkumisen apuvälinettä käyttävien lasten huoltajille suunnatun kyselyn (n=27) perusteella näyttää siltä, että lasten päiväkoideissa hyödynnetään lähes poikkeuksetta lapsen henkilökohtaisia päivittäisten toimintojen (perusliikkumisen ja kuntoutumisen) apuvälineitä. Ne eivät silti riitä esimerkiksi liikunnallisten kokemusten ja leikkien mahdollistamiseen varhaiskasvatuksessa.

kasvun ja osallistumisen sessa

← **Osallistumista edistävillä välineillä voidaan tukea monipuolisesti lapsen kasvua ja oppimista.**

”Osallistumista tukevia toimintavälineitä ei ole, ainoastaan meidän vanhempien viemät lapsen henkilökohtaiset apuvälineet. Avustajan kanssa lapseni voisi osallistua esimerkiksi yhteisiin hippaleikkeihin pyörällisellä apuvälineellä muiden lasten kanssa.”

Muutaman päiväkotitiin tai kuntaan hankittavan yhteiskäyttöisen toimintavälineen (istuintuki, keinu, kelkka, maastorattaat) avulla vammaisen lapsen osallistuminen varhaiskasvatukseen sekä erilaisiin liikunnallisiin leikkeihin ja kokemuksiin kohenee huomattavasti kaikkina vuodenaikoina.

Näennäisesti ryhmän jäsenenä

Kyselystä kävi ilmi, että vaikeasti vammaiset lapset jäivät ulkopuolelle joistakin varhaiskasvatusympäristöistä tai päiväkotiryhmänsä opetustilanteista. He eivät päässeet osallistumaan yhdenvertaisesti esimerkiksi hiekkalaatikoleikkeihin, keinumiseen, pulkkailuun, metsäretkiin ja leikkeihin lattialla, vaikka välineet näihin osallistumiseen ovat olemassa. Lisäksi päiväkotiryhmä toteutti retkiä niinä päivinä, kun vammaisen lapsi oli poissa päiväkodista, tai hänellä oli fysioterapiaa silloin, kun muut lapset leikkivät pihalla.

”Meidän nelivuotias tukea tarvitseva lapsemme ei ole ollut koskaan liikuntahallilla, jossa muu päiväkoti käy säännöllisesti. Tiedän, että lapseni nauttisi leikkimisestä volttimontussa, liukumäen laskemisesta ja hiekkalaatikolla leikkimisestä, mutta hän tarvitsisi kaikkien osallistuakseen apua.”

Kun lapsi pääsee mukaan toimintavälineen avulla, on hänen mahdollisuutensa osallistua ja olla vaikuttamassa asioihin vertaisena ryhmän jäsenenä. Varhaiskasvatuksessa onkin syytä pohtia, menevätkö lapsen yksilölliset kuntoutukselliset

tavoitteet esimerkiksi sosiaalisten leikki- ja vuorovaikutustaitojen tukemisen edelle.

Avustajalla suuri merkitys yhdenvertaisen osallistumisen toteutumisessa

Joissakin tapauksissa huoltaja ei tiennyt, millaisia asioita heidän vammaisen lapsensa päiväkodissa tekee. Huoltajilla ei ollut esimerkiksi tietoa, onko lapsi päässyt koskaan päiväkodin leikkivälineisiin, kuten liukumäkeen tai keinuun.

Liikkumisessaan itsenäinen lapsi pystyy lähestymään asioita, jotka häntä kiinnostavat. Vaikeasti liikuntavammaisen lapsi tarvitsee apuvälineen lisäksi toisen ihmisen apua. Tämän vuoksi oma avustaja on välttämättömyys lapsen osallistumiselle.

”Huoltajana en tiedä, onko lapsellani tällä hetkellä avustajaa. Avustaja on ollut paljon poissa ja on ehkä vaihtunutkin. Kun menen hakemaan lastani päiväkodista, hän on aina rattaissa. Hänet on helppo unohtaa johonkin nurkkaan, kun hän on tyytyväinen ja rauhallinen, eikä vaadi mitään.”

Kyselyyn vastanneiden mukaan yhdenvertaisuuden toteutumista päiväkodissa edesauttoivat osaava henkilökunta, osallistumista edistävä asenne, avustajaresurs-

↓ **Kaikki lapset tarvitsevat kokemuksia, mahdollisuuksia leikkiin, tutkimiseen ja liikuntaan.**

sit, ammattilaisten ja huoltajien välinen yhteistyö sekä kekseliäisyys. Yhdenvertaisuuden toteutumista puolestaan estivät lasta syrjäyttävä toiminnan suunnittelu, tiedon-, rahan- ja resurssien puute, esteellisyys sekä kielteinen asenne.

Toimintavälineiden hankinnasta keskustellessamme törmäämme syihin, miksi toimintavälinettä ei tarvitse tai voi hankkia päiväkotiin. Varhaiskasvatuslaki on kuitenkin yksiselitteinen: lapsen oikeus varhaiskasvatuksen tukeen on subjektiivinen, eli tarpeellinen tuki on järjestettävä viipymättä ja kunnan määrärahoista riippumatta. ●

MILLOIN VARHAISKASVATUKSEN TUEN TULEE OLLA VAMMAISEN LAPSEN SAATAVILLA?

Varhaiskasvatuslain mukaan:

- Lapsella on oikeus varhaiskasvatuksen tukeen mahdollisimman pian, kun tuen tarve on havaittu.
- Oikeus tukeen on subjektiivinen, eli yksilöllisten tarpeiden mukainen tuki on järjestettävä aina kunnan määrärahoista riippumatta.
- Tukea koskevan päätöksenteon tulee olla viivytyksetöntä.
- Varhaiskasvatuksen järjestäjä vastaa tukipalveluista, kuten apuvälineistä ja avustajapalveluista, joita lapsi tarvitsee varhaiskasvatukseen osallistumiseen.
- Varhaiskasvatuksen järjestäjä toimii tarpeen mukaan yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien tahojen kanssa tuen ja palvelujen järjestämisessä.
- Lapsen tuen tarvetta, riittävyyttä ja toteutumista on arvioitava vähintään kerran vuodessa tai tarpeiden muuttuessa.

SAARA KOKKO, JURISTI
KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO

Samalle lähtöviivalle - kohderyhmästä toimijaksi

Tukea tarvitsevat ihmiset jäävät helposti syrjään ja muiden ihmisten toiminnan kohteiksi. Osallisuus on yhdenvertaista mukana olemista. Se on syrjässä olon ja syrjäytymisen vastakohta.

TEKSTI KARI VUORENPÄÄ // KUVAT LAURA VESA

Osallisuuden toteutuminen edellyttää ihmisen omaa toimijuutta. Toimijana hän tekee tekoja itsenäisesti tai ainakin mahdollisimman omatoimisesti. Hänellä on ymmärrystä, tietoa ja kokemuksia useista eri toimintavaihtoehdoista ja niiden seurauksista ja vaikutuksista. Toimijana hän päättää itse toimintaan ryhtymisestä ja valitsee eri toimintavaihtoehdoista omansa. Toimijana hän myös vastaa omista teoistaan, joiden seurauksena tapahtuu jotakin, joka jäisi tapahtumatta ilman tekoja. Teot ovat aina suhteessa muihin ihmisiin, heidän tekoihinsa ja yhteiseen toimintaan. Toimijuutta ei voi antaa ulkopuolelta, eikä se toteudu muiden toimiessa tukea tarvitsevien ihmisen puolesta.

Toimintaväline yhdenvertaisuuden mahdollistajana

Toimintaväline mahdollistaa liikkumiseen sa tukea tarvitsevalle mahdollisuuden liikkua yhdenvertaisesti muiden kanssa. Maastoon tarkoitettulla toimintavälineellä onnistuu retkeily siellä, missä muutkin retkeilijät retkeilevät. Laskettelukelkka puolestaan mahdollistaa rinteeseen menon. Toimintaväline nostaa sitä tarvitsevat ihmiset samalle ”lähtöviivalle” muiden liikkujien kanssa. Tämän jälkeen alkaa tarvittaessa työ sen eteen, että toimintavälineellä liikkuja voi toimia haluamallaan tavalla.

Vaikka toimintaväline mahdollistaa osaltaan toimintaa, se ei aina yksin riitä. Toisen ihmisen apua voi tarvita välineiden käyttämisessä ja niiden liikuttamisessa. Tällöin avustajia tarvitaan yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi.

Joillekin ihmisille oman toiminnan täysin itsenäinen ohjaaminen on haastavaa. Tällöin välineiden käyttäjät tarvitsevat tukea myös yhteiseen toimintaan liittymiseen ja omaan toimijuuteen. Vaarana on, että emme huomioi näitä tuen tarpeita riittävästi.

Helposti käy niin, että vastaamme tähän tarpeeseen hoivalla ja huolenpidol-

→ Ohjauksella voidaan tukea toimijuutta myös laskettelurinteessä.

la. Emme usko tuettavamme kykenevän muodostamaan omia mielipiteitään ja ohjaamaan omaa toimintaansa, koska eivät siihen täysin itsenäisesti pysty. Avustamme välineen käytön lisäksi myös mielipiteen muodostamisessa sekä valintojen ja päätöksien teossa päättämällä henkilön puolesta.

Hyvää tarkoittava avustaminen johtaakin avustettavan oman toimijuuden vähenemiseen ja jättää helposti avustettavan syrjään. Jotta näin ei kävisi, osallisuuden toteutuminen suhteessa toimintaan edellyttää ohjausta toimijuuden tueksi.

Toimintaväline on keskeinen väline toimintaan

Ohjaus on vuorovaikutusta ja neuvottelua. Ohjaaja ja ohjattava vaihtavat ajatuksia ja selvittävät yhdessä ohjattavan tahtoa ja mieltymyksiä mietittävistä asiasta.

Esimerkkejä tällaisesta pohdinnasta voisi olla minkälaiselle retkelle haluan osallistua ja minkälaisella välineellä mielelläni osallistun siihen. Tai miten saan

grillattua makkarani itse ja otanko siihen sinappia vai ketsuppia? Retkiporukkaan liittymistä tukee hyvin yhteinen pohdinta niistä teoista, joita voisi tehdä yhteisen retken onnistumiseksi, esimerkiksi voisinko sytyttää nuotion tuen avulla? Kahvinkeittäjänä olisin varmasti porukan merkittävä jäsen.

Ohjauksella voidaan tukea toimijuutta myös laskettelurinteessä. Yhdessä voi pohdita kannattaako minun laskea tämä pelottava rinne uuden kokemuksen saamiseksi. Haluanko minä kokemuksen ja rohkautumisen jälkeen jatkossa lisää vauhtia ja pelkokertomuksia, vai haluanko mieluummin helpommassa rinteessä vähemmän vauhtia ja enemmän nautiskelua?

Puhumattomuuden ei tarvitse estää tätä neuvonpitoa. Puhetta tukevien ja korvaavien menetelmien käyttö vahvistaa vuorovaikutusta ja mahdollistaa ohjaamisen.

Yhdenvertaista mukana olemista tavoitellessamme pitää toiminnassa olla tarjolla ihmisten tarpeiden mukaisia toimintavälineitä, kommunikointikeinoja, hoivaa

↑ Toimintavälineet mahdollistavat monia asioita.

ja huolenpitoa sekä apua ja toimijuutta tukevaa ohjausta.

Yhdenvertaisen mukana olon mahdollistava toiminta syntyy tekemisen ja tuen prosesseista. Se muodostuu tukea tarvitsevien ja tukijoiden yhteistoiminnasta, jonka aikana saa ajatella ja oivaltaa itse. Se sisältää mahdollisuuksia suunnitella toimintaa ja ratkoa eteen tulevia ongelmia. Se muodostuu toiminnasta, jossa on mahdollisuuksia tehdä valintoja ja käyttää päätösvaltaa. Sen aikana pitää syntyä tilanteita, jossa saa käyttää sosiaalisia taitoja ja olla yhdessä muiden samoista asioista kiinnostuneiden ihmisten kanssa.

Vaikka ihmisillä on vammoistaan johtuvia tuen tarpeita, toimijoina he eivät jää pelkästään kohderyhmään ja muiden tekemisen kohteeksi. ●

Kainuun esteettömät luontokohteet kutsuvat

Kainuusta löytyy huikeita, esteettömiä luontokohteita niin maalla kuin vesillä ympäri vuoden. Arctic Lakeland -verkon esteettömyyskuvailut ja reittikuvaukset auttavat reittikohteiden valinnassa ja esteettömien majoituspalveluiden löytämisessä.

TEKSTI JA KUVAT SUSANNA TERO

Luonto kaikille Kainuu -hanke järjesti syyskuussa eri vammaisjärjestöjen edustajille tutustumismatkan, joka esitteli Kainuun esteettömän luontomatkailun reittejä ja kohteita sekä aktiviteettimahdollisuuksia.

Arctic Lakeland -verkkoston esteettömyysosiosta löytyy kuvaukset yli 40:lle esteettömälle retkeilyreitille, käyntikohteelle ja kalastuspaikoille Kainuun alueella. Sivustolla on myös ehdotus viiden päivän esteettömästä Arctic Lakeland -kiertomat-kasta. Toki jo muutamassakin kohteessa vierailu takaa unohtumattomia kokemuksia ja elämyksiä.

Tukiliiton Malike-toiminnasta tutustumismatkalle osallistui johtava asiantun-

tija **Susanna Tero**. Hänen ehdottomiksi suosikeikseen nousivat Hossan kansallispuiston Muikkupuron reitti, meloen koettu Julma-Ölkky ja matkan varrelle osunut Hepokönkään vesiputous Puolangalla.

Muikkupuron reitti on edestakaisin kuljettuna yhteensä kolme kilometriä pitkä vaativa esteetön erämaareitti. Se johdattaa jylhiin mäntymetsiin kumpuilevassa harjumaastossa. Päätepisteessä mutkittelee kapean kannaksen poikki Iso-Valkeaisen ja Keski-Valkeaisen välissä kirkkaana virtaava Muikkupuro. Kirkasvetinen ja hiekka-pohjainen puro houkuttelee kahlaamaan. Päätepuiston esteetöntä tulentekopaikkaa ja laavua pidetään Hossan kansallispuis-

← **Vesitie tarjoaa esteettömän mahdollisuuden kokea Julma-Ölkyn kallioseinämät.**

ton viehättävimpänä. Kohteessa on myös esteetön puucee.

Vaativalla esteettömällä luontoreitillä liikkumiseen tarvitaan usein avustaja ja luonnossa liikkumiseen tarkoitettu tai sitä helpottava apuväline kuten pyörätuoliin asennettava nokkapyörä. Reitti on sora-
tettu ja melko kovapintainen. Korkeuserot tekevät reitistä vaativan.

”Hossan Muikkupuron esteetön reitti taukopaikkoineen oli todella kaunis ja ainutlaatuinen. En ole koskaan ennen nähnyt niin kirkasta vettä ja pääsin kävelemään puron pehmeään hiekkaan”, **Hanna Ihantola** summaa kokemuksiaan. Hän toimii CP-liiton liikunta- ja nuorten toiminnan suunnittelijana.

Muikkupurolle lähtevältä parkkipaikalta Julma-Ölkylle kertyy autolla matkaa reilu 20 kilometriä.

Julma-Ölkky on kanjonijärvi, joka on auringonlaskun aikaan vielä tavanomaista vaikuttavampi elämys. Vesitie tarjoaa meloen esteettömän mahdollisuuden kokea jylhät kallioseinämät, jotka korkeimmillaan kohoavat jopa 50 metriin asti.

Julma-Ölkky edestakaisin meloen on noin kuuden kilometrin mittainen, mutta meloa voi juuri sen verran kuin sopivalta tuntuu. Julma-Ölkyn pysäköintipaikalta lähtee esteettömäksi rakennettu loivasti rantaan laskeutuva kivituhkapintainen kulkuväylä. Laiturissa on siirtymäteline kanoottiin tai kajakkiin siirtymistä varten.

Kainuun Luontoretket tarjoavat lähtöpisteeltä melontapalveluja. Yrittäjälle on hyvä kertoa jo etukäteen toimintakyvystä ja lisätuen tarpeesta, jotta melonnasta saadaan turvallinen ja miellyttävä kokemus.

Puolangalla sijaitseva Hepoköngään vesiputous on ehdottomasti käymisen arvoisen. Vesiputous on 24 metrin korkuinen, joten se on yksi Suomen korkeimmista luonnonvaraisista vesiputouksista.

Putoukselle johtaa edestakaisin kuljetuna 1,2 kilometrin mittainen luontoreitti. Reitti on esteetön köngään päällä olevalle ensimmäiselle katselutasanteelle ja taukopaikalle asti. Putouksen alle toiselle katselutasanteelle kiertävä reitti on luokiteltu vaativaksi esteettömäksi reitiksi korkeuserojen vuoksi. Luontopolun varrelle on toteutettu kolme kuvailutulkattua äänitettä, jotka kertovat Hepoköngään

historiasta, vesiputouksesta ja luonnon-suojelualueesta.

Maastoliikkumisen apuvälineet

Esteettömät reitit ovat usein lyhyitä, eivätkä etäisyyksien vuoksi ole aina saavutettavissa. Muualla maastossa liikkuminen pyörätuolin avulla saattaa käydä mahdolltomaksi pienten tukipyörien vuoksi.

Erilaiset maastoliikkumisen apuvälineet sekä auttavat kädet mahdollistavat luontolämyksiä myös muualla kuin esteettömillä reiteillä. Ulkoiluun ja maastoliikkumiseen on kehitetty monenlaisia apu- ja toimintavälineitä, joiden avulla haaveista voi tulla totta.

↑ **Kirkasvetinen ja hiekkapohjainen Muikkupuro houkuttelee kahlaamaan.**

Yhteiskäyttöön hankittavat toimintavälineet lisäävät merkittävästi mahdollisuuksia ulkoilla ja liikkua luonnossa. Esimerkiksi kunnat voivat hankkia niitä asukkaiden käyttöön. Muutamissa kunnissa onkin saatu hyviä kokemuksia lainattavista toimintavälineistä. On tärkeää, että tulevaisuudessa vuokrattavia maastoliikkumisen apuvälineitä hankitaan luontokeskuksiin lähelle reittejä. Näin mahdollistetaan luontokokemukset kaikille. ●

Tieto esteettömyydestä on avainasemassa

LUONTO KAIKILLE KAINUU -hankkeessa on kehitetty uusia tapoja tuoda esteettömyystietoa käyttäjille. Näitä ovat mm. esteettömyyskuvailu eri vammaryhmät huomioiden, esteettömyyskuvailukartta, sovellettu kuvailutulkkaukset, upotettu video kuva sekä erilaiset äänitiedostot. Hankkeen toteuttavat Kajaanin ammattikorkeakoulu (KAMK) ja Suomen Paralympiakomitea.

”Luonnossa liikkujan näkökulmasta on tärkeää, että paikallisten matkakohteiden tai palvelutarjoajien omilta verkkosivuilta löytyy riittävät esteettömyystiedot”, Kajaanin ammattikorkeakoulun projektipäällikkö

Arto Heikkinen sanoo.

Arcticlaneland.com-sivusto kokoaa Kainuun alueen esteettömät reitit helposti tutkittaviksi kokonaisuuksiksi.

”Tavoitteena on ollut tehdä esteettömyystiedon tuottamisesta mahdollisimman helppoa. Hankkeessa tuotetut reittikuvaukset toimivat hyvinä malleina. Tiedon pohjalta luontoretkeä suunnitteleva pääsee itse arvioimaan kohteen soveltuvuutta toimintakyvylleen”, Suomen Paralympiakomitean projektiasiantuntija **Petri Rissanen** kertoo.

Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahvit verkossa

TEKSTI JA KUVAT TANJA TAURIA JA INKA KURKI

Malikkeen ja alueellisen yhteistyökumppanin organisoimat Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahvit ovat verkkotapahtumia, jotka kokoavat kunnan päättäjät, viranhaltijat, luottamushenkilöt ja kuntalaiset yhteisen suunnittelun äärelle. Alustuspuheen vuorot johdattavat osallistujat aiheeseen ja keskusteluihin. Tavoitteena on muodostaa yhteinen ymmärrys liikkumisen apu- ja toimintavälineiden tarpeesta ja merkityksestä kuntalaisille sekä vaikuttaa ja käynnistää välineiden hankintaa.

Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahveja järjestetään yhteistyössä sovitusti tietyn kunnan toimijoiden ja kuntalaisten kanssa. Malikkeen yhteistyökumppani voi olla esimerkiksi kunnan työntekijä, valtuutettu, yhdistys tai yksityishenkilö. Yhteyshenkilön keskeinen tehtävä on tapahtumasta tiedottaminen.

Monen vammaisen, pitkäaikaissairaana tai ikääntyneen kuntalaisen kohdalla apu- ja toimintavälineet ovat yhdenvertaisuuden ja osallisuuden toteutumisen kannalta välttämättömiä. Tällä hetkellä kaikilla kuntalaisilla ei ole yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua tai käyttää kunnan palveluita esimerkiksi koulussa tai vapaa-ajalla. Kenenkään ei kuitenkaan tule jäädä pois yhteisestä toiminnasta siksi, ettei soveltuvia apu- ja toimintavälineitä ole keksitty. Ongelma on, että välineistä ei tiedetä tai niitä ei ole saatavilla.

Eräs tapa edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia on yhteiskäyttöön hankittavien apu- ja toimintavälineiden lainaustoiminnan perustaminen kuntiin. Lainaushallinnasta hyötyvät mm. opetus-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoimet, kunnassa toimivat seurakunnat ja yhdistykset sekä yksittäiset kuntalaiset.

Silmiä avaavia kokemuksia

Kokemustemme ja saamiemme palautteiden mukaan verkkotapahtumat ovat auttaneet osallistujia muodostamaan yhteisen kuvan kuntalaisten yhdenvertaisista osallistumismahdollisuuksista ja niiden puutteista. Tilaisuudet ovat avanneet silmiä siitä, kuinka jo muutamalla liikku-
misen apu- ja toimintavälineellä voidaan mahdollistaa monen vammaisen, pitkä-
aikaissairaana tai ikääntyneen kuntalaisen yhdenvertaista mahdollisuutta osallistua monenlaisiin toimintoihin kunnassa.

Osallistujien erilaiset taustat ja roolit ovat tuoneet yhteistä ymmärrystä ja useita näkökulmia asiaan. Esimerkiksi vaikeasti vammaisen lapsen vanhempi on voinut kertoa arkeen vaikuttavista haasteista, joista toisilla osallistujilla ei ollut tietoa tai kokemusta. Myös käytännöt ja vinkit muiden kuntien toimintamalleista

on koettu tärkeiksi. Muutamassa kunnassa on jo tilaisuuksien myötä hankittu lainattavia välineitä tai käynnistetty välineiden hankintaprosessi.

Yhteistyössä eteenpäin

Alueellinen yhteistyökumppanimme huolehtii yhdessä Malikkeen kanssa verkkotapahtumien järjestämisestä mm. tiedottamalla tapahtumasta omissa verkostoissaan. Teams-tapaamisia järjestetään yhteensä kolme kertaa muutaman kuukauden välein. Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahvien anti muotoutuu kunnan tarpeen ja tilanteen mukaan, sillä esim. hankintakäytäntöjen välillä on kunnissa paljon eroja. Vaikka vastuu hankittavista välineistä ja lainaus-toiminnan käynnistämisestä jää kunnan vastuulle, Malike opastaa ja neuvoa kuntia tarvittaessa toimintavälineiden

hankinnassa myös verkkotapaamisten jälkeen. ●

Askeleet aamukahville

Kiinnostuitko järjestämään Yhdenvertaisuutta toimintavälineillä -aamukahvit omassa kunnassasi yhdessä Malikkeen kanssa?

Ota yhteyttä!

Tanja Tauria
tanja.tauria@tukiliitto.fi
p. 050 3764 980

Inka Kurki
inka.kurki@tukiliitto.fi
p. 050 3139 848

Ulos talosta, pois pihasta®

-TOIMINTAVÄLINEKOULUTUKSET 2024

Tarvitsetko lisää tietoa ja taitoa apuvälineitä liikkumisessaan käyttävien ihmisten luonnossa ja omassa lähiympäristössä liikkumisen mahdollistamiseen tai toimintavälineisiin liittyvän neuvonnan antamiseen?

Koulutus on suunnattu eri alojen ammattilaisille, liikkumisen apuvälineitä käyttäville ihmisille sekä heidän lähi-ihmisilleen. Se tarjoaa tietoa, taitoa ja kokemusta toimintavälineistä sekä niiden käytöstä ja merkityksestä. Koulutuksen lähtökohtana on vaikeasti vammaisten ihmisten osallistumisen, toimijuuden ja osallisuuden vahvistaminen.

Koulutuksessa tutustutaan apuväline-lainsäädäntöön tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta sekä tutustutaan toimintavälineisiin, niiden saatavuuteen ja hankintaan. Lisäksi tehdään käytännön harjoituksia ja toteutetaan vaikeasti vammaisille ihmisille suunnattu retki, jossa saadaan kokemusta toimintavälineiden käytöstä. Vaikeasti vammaisen ihmisen käsitys asioista, omasta itsestä ja omista voimavaroista voi syntyä vain kokemusten ja osallistumisen kautta. Retkeläiset toimivat kokemusasiantuntijoina retken aikana.

Jos haluat ilmoittaa oman retkeläisen mukaan retkelle, ota yhteyttä tanja.tauria@tukiliitto.fi.

Koulutukseen osallistumisen jälkeen on mahdollista lähteä organisoimaan vastaava alueellinen koulutus omalle paikakunnalle. Tällöin kouluttajina toimivat Malikkeen työntekijät.

**”Mahtava koulutus,
tärkeää teoriaa
ja osallisuuden
näkökulmasta
hyvää asiaa!”**

Valtakunnalliset Ulos talosta, pois pihasta -toimintavälinekoulutukset®

**Nyt myös yksipäiväisenä
koulutuksena!**

**14.2.2024
Tulppaanitalo,
Tampere**

Ilmoittautuminen 17.1.2024
mennessä.
Osallistumismaksu 60 €.

**15.-16.5.2024
Tulppaanitalo,
Tampere**

Ilmoittautuminen 17.4.2024
mennessä.
Osallistumismaksu 120 €.

**11.9.2024
Tulppaanitalo,
Tampere**

Ilmoittautuminen 14.8.2024
mennessä.
Osallistumismaksu 60 €.

**Ilmoittautumislinkit löytyvät Malikkeen
kotisivuilta tapahtumakalenterista**
<https://www.tukiliitto.fi/toiminta/tapahtumat/kategoria/malike>
Tervetuloa mukaan!

Lisätiedot:

Tanja Tauria / Malike-toiminta
tanja.tauria@tukiliitto.fi
puh. 050 3764 980
www.malike.fi

Verkkokoulutuksena oppilaitoksille ja yhteisöille

ULOS TALOSTA, POIS PIHASTA -toimintavälinekoulutuksen® teoriaosuus on oppilaitosten ja yhteisöjen saatavilla myös verkkokoulutuksena. Se on tuotettu Väestöliiton ylläpitämälle Hyvä kysymys -sivustolle. Teoriaosuuden lisäksi oppilaitosten / yhteisöjen on mahdollista järjestää myös toiminnallinen koulutuspäivä. Päivän yhteydessä järjestetään vaikeasti vammaisille ihmisille suunnattu retki- tai tapahtumapäivä, jossa opiskelijat toimivat retkeläisten avustajina. Ensimmäisen kerran oppilaitoksen / yhteisön toiminnallinen koulutuspäivä toteutetaan yhteistyössä Malikkeen opastuksella ja toimintavälineitä hyödyntäen.

Oppilaitosten koulutuksista tieto ja taito siirtyvät valmistuville ammattilaisille, jotka myöhemmin voivat omassa työssään tukea apuvälineitä liikkumisessaan käyttävien ihmisten osallistumista.

FAKTA

- Toimintavälinekoulutuksia on järjestetty vuodesta 2008 lähtien yhteensä **114** koulutusta ja koulutettuja henkilöitä on jo **1809**.
- Koulutusten retkipäiviin on osallistunut vaikeasti vammaista retkeläistä **677**.
- Verkkokoulutuksen on suorittanut neljän vuoden aikana jo **37** eri opiskelijaryhmää tai muuta yhteisöä.

KUVA TANJA TAURIA

***”Tämä todella avasi
silmiäni vaikeasti
vammaisten ihmisten
mahdollisuuksista.”***

Tapahtumat 2024

MALIKKEEN TOIMINTAKALENTERI

KOKO PERHEEN TALVITAPAHTUMA

3.2.2024 KLO 11–14 /
KUUSIJÄRVI, VANTAA

Liikutaan ulkona ja kokeillaan talviliikuntaan soveltuvia toimintavälineitä. Tapahtuma on suunnattu vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille.

TARKEMMAT TIEDOT löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia

YHTEISTYÖSSÄ: Malike, FDUV ja Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry

LISÄTIEDOT: Antti Tulasalo, Malike

tautuessasi voit esittää toiveen opetusajasta. Päivän tavoitteena on saada kokemusta ja taitoja, jotta laskija voi käydä rinteessä jatkossa oman avustajan kanssa. Opetuksen omavastuuosuus on 20 €/laskija, sisältäen soveltavan alppihiihdon välineet ja tarvittaessa välineet opetuksen ajaksi myös avustajalle. Hinta ei sisällä vakuutusta.

ILMOITTAUTUMINEN 28.1.2024 mennessä. Paikkoja rajoitustusti. Linkin ilmoittautumiseen löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia

YHTEISTYÖSSÄ: Malike ja Suomen CP-liitto

LISÄTIEDOT: Susanna Tero, Malike

ULOS TALOSTA, POIS PIHASTA -TOIMINTAVÄLINE- KOULUTUS®

14.2.2024 / TAMPERE

ILMOITTAUTUMINEN: 17.1.2024 mennessä. Linkin ilmoittautumiseen löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia

TARKEMMAT TIEDOT Liikkeelle-lehden sivulta 18.

LISÄTIEDOT: Tanja Tauria, Malike

VERTAISLOMA LAPSIPERHEILLE

4.–9.3.2024 / ROKUA HEALTH & SPA, ROKUA

Talven riemua ja hauskoja kokemuksia kevähängillä koko perheen voimin. Lapsiperheiden vertaislomalla jaetaan harvinaisuuteen liittyviä ajatuksia, uidaan, liikutaan lumella, hiihdetään ja nautitaan pulkamäen vauhteista.

Loma on suunnattu perheille, joissa on alle 18-vuotias vaikeasti liikuntavammainen lapsi, jolla on harvinainen diagnoosi. Lasten osallistuminen ohjelmaan mahdollistetaan toimintavälineiden avulla. Loman aikana saadaan ideoita perheen arkiliikkumiseen sekä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen osallistumiseen. Lomalla päästään keskustelemaan muiden samassa elämäntilanteessa olevien perheiden kanssa.

MTLH ry myöntää lomalle valituille lomatuon. Omavastuuosuus aikuisilta on 25 €/vrk sis. täysihoidon ja lomaohjelman. 0–6-vuotiaat lapset lomailevat maksutta. Lomalle valitaan 7 perhettä.

YHTEISTYÖSSÄ: Malike, Harvinaiskeskus Norio, Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry sekä Rokua Health & Spa

HUOM! Haku lomalle on päättynyt. Voit tiedustella mahdollisia peruutuspaikkoja MTLH ry:stä

VAUHTIA RINTEESSÄ

11.2.2024 KLO 10–16 /
SAPPEE, PÄLKÄNE

Tervetuloa soveltavan alppihiihdon ja lumilautailun kokeilutapahtumaan Sappeelle (Sappeenvuorentie 200, Salmentaka). Kokeilutapahtuma on suunnattu vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille, jotka käyttävät liikkumisessaan apuvälineitä. Opetus on tarkoitettu ensisijaisesti henkilöille, joilla ei ole aikaisempaa kokemusta kelkkalaskettelusta/lumilautakelkasta tai laskettelun apuvälineiden tarve on muuttunut. Soveltavan alppihiihdon laskijoiden toivotaan ilmoittautuvan opetukseen yhdessä oman avustajansa kanssa. Avustajalta toivotaan hyvää laskettelutaitoa. Ilmoittautuneelle laskijalle ja hänen avustajalleen varataan 75 minuuttia kestävä henkilökohmainen opetusaika. Opetusaika ilmoitetaan ilmoittautumisajan päättymisen jälkeen. Ilmoit-

KUVA SUSANNA TERO

HUOM!

Tarkista ajankohtaiset tapahtumatiedot www.malike.fi > tapahtumia.

KUVA SUSANNA TERO

VERTAISLOMA LAPSIPERHEILLE

18.–23.3.2024 / VUOKATIN
URHEILUOPISTO, SOTKAMO

Talven riemua ja hauskoja kokemuksia kevähängillä koko perheen voimin. Lapsiperheiden vertaislomalla hiihdetään, lasketellaan ja nautitaan pulkamäen vauhdeista.

Loma on suunnattu vaikeasti vammaisille lapsille ja heidän perheilleen. Lasten osallistuminen ohjelmaan mahdollistetaan toimintavälineiden avulla. Loman aikana saadaan ideoita perheen arkiliikkumiseen sekä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen osallistumiseen. Lomalla päästään keskustelemaan muiden samassa elämäntilanteessa olevien perheiden kanssa.

MTLH ry myöntää lomalle valituille lomatuen. Omavastuuosuus aikuisilta on 25 €/vrk sis. täysihoidon ja lomaohjelman. 0–6-vuotiaat lapset lomailevat maksutta. Lomalle valitaan 7 perhettä.

YHTEISTYÖSSÄ: Malike, Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry sekä Vuokatin Urheiluopisto
HUOM! Haku lomalle on päätynyt. Voit tiedustella mahdollisia peruutuspaikkoja MTLH ry:stä.

LUMILAUANTAI OUNASVAARALLA

23.3.2024 / OUNASVAARA,
ROVANIEMI

Tervetuloa soveltavan alppihiihdon ja lumilautailun kokeilutapahtumaan. Tässä tapahtumassa lasketellaan ja tutustutaan muihin talviliikku- misen välineisiin.

TARKEMMAT TIEDOT löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia
YHTEISTYÖSSÄ: Malike, Kolpe- neen Tuki- ja Osaamiskeskus sekä Rovaniemen kaupunki
LISÄTIEDOT: Antti Tulasalo, Malike

KUVA SUSANNA TERO

KEVÄINEN TOIMINTA- VÄLINEPÄIVÄ -avoimet ovet Jaatisen majalla

4.5.2024 KLO 11–14 / JAATISEN
MAJA, NORDENSKIÖLDINKATU 18 A,
HELSINKI

Tapahtumassa pääset ko- keilemaan polkupyöriä sekä maastoliikkumiseen soveltuvia toimintavälineitä Majan läheisyydessä.

TARKEMMAT TIEDOT löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia
YHTEISTYÖSSÄ: Malike ja Vam- maisperheyhdistys Jaatinen ry
LISÄTIEDOT: Antti Tulasalo, Malike

ULOS TALOSTA, POIS PIHASTA -TOIMINTAVÄLINE- KOULUTUS®

15.–16.5.2024 / TAMPERE

ILMOITTAUTUMINEN: 17.4.2024 mennessä. Linkin ilmoittautu-

miseen löydät tapahtumaka- lenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia

TARKEMMAT TIEDOT Liikkeelle- lehden sivulta 18.

LISÄTIEDOT: Tanja Tauria, Malike

RETKIPÄIVÄ ULOS TALOSTA, POIS PIHASTA -TOIMINTAVÄLINE- KOULUTUKSEN YHTEYDESSÄ

16.5.2024 / LAMMINPÄÄN
ULKOILUALUE, YLÖJÄRVI

Luonnossa liikkumista ja pyö- räilyä kello 10–14. Ryhmäkodit, päivätoiminnot ym. yhteisöt voivat hakea maksutta osallis- tujiksi toimintavälinekoulutus- ten retkipäivään. Retkelle voi hakea yhteisöstä 3–4 ihmistä, jotka tarvitsevat toiminta- välineen ja toisen ihmisen apua voidakseen osallistua ja liikkua. Kommunikoinnin ja ruokailun sujumiseksi mukana tulee olla myös tarvittava

määrä ohjaajia tai avustajia / yhteisö.

Retkelliset toimivat koulu- tuksessa kokemusasiantun- tijoina. Toimintavälinekou- lutuksen osallistujat toimivat avustajina retkellä ja auttavat mm. siirtymisissä.

ILMOITTAUTUMINEN: 17.4.2024 mennessä. Linkin ilmoittautu- miseen löydät tapahtumaka- lenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia

TARKEMMAT TIEDOT Liikkeelle- lehden sivulta 18.

LISÄTIEDOT: Tanja Tauria, Malike

MELONTAA JA METSÄRETKEILYÄ

8.6.2024 / LAPUA

Tapahtumassa kokeillaan melontaa ja maastovälineitä sekä tehdään pieni metsäretki. Tapahtuma on suunnattu vai- keasti vammaisille aikuisille.

TARKEMMAT TIEDOT löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia
YHTEISTYÖSSÄ: Malike ja Lapuan Kehitysvammaisten Tuki ry
LISÄTIEDOT: Inka Kurki, Malike

HUPSIS – HUIKEA PERHESEIKKAILU SISÄ- SUOMEN PERHEILLE

17.–18.8.2024 / NUORISOKESKUS
MARTTINEN, VIIRAT

Malike ja Invalidiliiton Si- sä-Suomen yhdistysaktiivit järjestävät Viirroilla Nuorisokes- kus Marttisissa Hupsis-alueeta- pahtuman 17.–18.8. Tapahtuma on suunnattu Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa asuville lapsiperheille, joissa jollain perheenjäsenellä on fyysinen vamma tai sairaus. Tapahtu- maan voi osallistua lauantaista sunnuntaihin tai vain lauan- taina 17.8.

Lauantaina alustavassa ohjelmassa on mahdollisuus kokeilla melontaa, viettä y-hteistä aikaa saunoen, pelaillen ja puuhaillen sekä sunnuntaina ➤

KUVA SUSANNA TERO

kerätä luontokokemuksia tulisteluun päätyvällä metsäretkellä.

ILMOITTAUTUMINEN 31.7.2024 mennessä. Hakulomakkeen löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia

YHTEISTYÖSSÄ: Malike ja Invalidiiliiton Sisä-Suomen yhdistys-aktiivit

LISÄTIEDOT: Ira Tiilikainen, Malike

**SÄPINÄÄ
SORSAPUISTOSSA**

**6.9.2024 KLO 11–14 /
SORSAPUISTO, TAMPERE**

Tapahtumassa pääset kokeilemaan erilaisia polkupyöriä ja maastoliikkumiseen soveltuvia toimintavälineitä ja voit osallistua erilaisten toimintapisteiden tehtäviin. Saat myös ohjausta ja neuvontaa toimintavälineiden hankintaan ja rahoitukseen liittyen. Tapahtuma on suunnattu vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille sekä heidän perheilleen ja ammattilaisille. Toivomme isompien ryhmien ilmoittavan tulostaan ennakkoon. Linkin ilmoittautumislomakkeeseen löydät osoitteesta www.malike.fi >Tapahtumia Ei ennakkoilmoittautumista.

TARKEMMAT TIEDOT löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi >Tapahtumia
YHTEISTYÖSSÄ: Malike ja TAMK / fysioterapeuttiopiskelijat
LISÄTIEDOT: Tanja Tauria, Malike

**ULOS TALOSTA,
POIS PIHASTA
-TOIMINTAVÄLINE-
KOULUTUS®**

11.9.2024 / TAMPERE

ILMOITTAUTUMINEN: 14.8.2024 mennessä. Linkin ilmoittautumiseen löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia

TARKEMMAT TIEDOT Liikkeelle-lehden sivulta 18.

LISÄTIEDOT: Tanja Tauria, Malike

**YHDENVERTAISESTI
LUONTOON -RETKI**

**28.9.2024 / LIESJÄRVEN KANSALLIS-
PUISTO, TAMMELA**

Yhdenvertaisesti luontoon tapahtumassa retkeillään ja nautitaan luontokokemuksista Suomen kansallispuistoissa ja metsissä, tulistellaan nuotion loimussa ja nautitaan retkeilyä. Tapahtuma on suunnattu vaikeasti vammaisille lapsille, nuorille ja aikuisille ja heidän perheilleen, joiden on yhdessä, ilman maastoliikkumisen apuvälineitä, vaikea päästä luontoon.

ILMOITTAUTUMINEN: 20.9.2024 mennessä. Linkin ilmoittautumiseen löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia
LISÄTIEDOT: Inka Kurki, Malike

**VERTAISLOMA
LAPSIPERHEILLE**

**14.–19.10.2024 / SPORT & SPA
HOTEL VESILEPPIS, LEPPÄVIRTA**

Liikutaan yhdessä maalla ja vedessä iloisin mielin! Lapsiperheiden vertaislomalla nautitaan syksyisestä tekemisestä koko perheen voimin. Alustavassa ohjelmassa on mm. uintia, ulkona liikkumista, pyöräilyä ja pelailua.

Loma on suunnattu perheille, joissa on alle 18-vuotias vaikeasti liikuntavammainen lapsi. Lasten osallistuminen ohjelmaan mahdollistetaan toimintavälineiden avulla. Loman aikana saadaan ideoita perheen arkiliikkumiseen sekä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen osallistumiseen. Lomalla päästään keskustelemaan muiden samassa elämäntilanteessa olevien perheiden kanssa.

MTLH ry myöntää lomalle valituille lomatuella. Omavastuuosuus aikuisilta on 25 €/vrk sis. täysihoidon ja lomaohjelman. 0–6-vuotiaat lapset lomailevat maksutta. Lomalle valitaan 7 perhettä.

ILMOITTAUTUMINEN: Hakuai-
ka lomalle päättyy 14.7.2024.

Hakulinkin löydät tapahtumakalenteristamme www.malike.fi > Tapahtumia

YHTEISTYÖSSÄ: Malike, Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry sekä Kylpylä-Hotelli Vesileppis

LISÄTIEDOT: Ira Tiilikainen, Malike

**Toimintaa
yhteistyössä**

**TAPAHTUMIA, KURSSEJA JA TEEMAPÄIVIÄ
YHTEISTYÖKUMPPANEIDEN KERA**

29.5.2024 / TURKU

YHDESSÄ-TEEMAPÄIVÄ

YHTEISTYÖSSÄ: Malike ja Ravattulan toimintakeskus

KEVÄT/KESÄ 2024 / TAIVALKOSKI

YHDESSÄ-TEEMAPÄIVÄ

YHTEISTYÖSSÄ: Malike ja Pohde Taivalkoski

TULOSSA MYÖS 2024 / USEAN KUNNAN ALUEELLA

**VERKKOTAPAHTUMIA:
YHDENVERTAISUUTTA TOIMINTA-
VÄLINEILLÄ -AAMUKAHVIT**

YHTEISTYÖSSÄ: Malike ja mm. kuntia, järjestöjä ja yhdistyksiä.

Mallin tavoitteena on löytää ratkaisuja sellaisten toimintavälineiden hankintaan, joita kaikki kuntalaiset voivat yhteisesti lainata kunnassa.

LISÄTIEDOT: Tanja Tauria ja Inka Kurki, Malike

LISÄKSI VUONNA 2024 TOTEUTETAAN

**ULOS TALOSTA, POIS PIHASTA
-TOIMINTAVÄLINEKOULUTUKSEN®
VERKKOKOULUTUKSIA USEIDEN
OPPILAITOSTEN KANSSA**

YHTEISTYÖSSÄ: mm. SAMK, TAMK, Lapin AMK, Karelia AMK ja Hyria.

LISÄTIEDOT: Tanja Tauria, Malike

Toimintavälineiden vuokraaminen lyhytaikaiseen kokeiluun

Malike tarjoaa neuvontaa toimintavälineiden käyttöön ja hankintaan liittyen. Toimintavälineitä voi kokeilla tapahtumissa ja kursseilla. Niitä voi myös vuokrata lyhytaikaiseen kokeiluun.

Vuokraamotoiminnan tavoitteena on mahdollistaa toimintavälineiden kokeilu ennen oman välineen hankintaa tai tilapäiseen käyttöön esimerkiksi lomamatkalle. Lyhytaikaisen kokeilun avulla välineiden hankintaa suunnittelevat henkilöt tai tahot (koulu-, terveys-, ja liikuntatoimet sekä ryhmä- ja palvelukodit) voivat varmistaa, että heille hankittava väline on sopiva.

Toistuvaan ja jatkuvaan tarpeeseen Malike ei pysty vastaamaan. Toimintavälineet ovat vuokrattavissa, kun ne eivät ole Malikkeen omassa käytössä.

Toimintavälinevuokraamot palvelevat vaikeasti vammaisia ihmisiä, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen liikkua ja osallistua. Henkilöt, joiden toimintakyky on alentunut ikääntymisestä johtuvista syistä eivät kuulu Malikkeen kohderyhmään.

Malikkeen vuokraamo Tampereella palvelee toimintavälineiden vuokraajia valtakunnallisesti. Tarvittaessa osan välineistä voi saada matkahuollon kautta. Alueelliset

vuokraamot sijaitsevat Helsingissä ja Rovaniemellä, joista välineet tulee noutaa.

Tampereelta käsin toimii myös Kaikki liikkuu -kärä kiertää peräkärä, joka tarjoaa mahdollisuuden toimintavälineiden kokeiluun omalla alueella. Tavoitteena on, että kärä kiertää alueella ollessaan esimerkiksi useammalla koululla. Talvi-

kärä sisältää jäällä ja lumella liikkumisen välineitä. Kesäkärä sisältää maastoliikkumisen apuvälineitä. Käräille tulee olla alueellinen koordinoija, joka sopii alueella kärän liikkumisen ja kuljetukset. Kärän lainasta ei peritä vuokraa, mutta käyttäjät vastaavat kärän siirtämisestä aiheutuvista kustannuksista itse. ●

VUOKRAAMINEN

- Malike vuokraa toimintavälineitä vaikeasti vammaisille ihmisille.
- Välineisiin voi tutustua osoitteessa www.malike.fi > Kokeile toimintavälineitä
- Ajankohtaisen varaustilanteen näet sivuiltamme, josta voi lähettää varauspyynnön yksittäisestä välineestä.
- Varauksen voi tehdä puhelimitse, puh. 040 483 9327.
- Toimintavälineiden vuokra-aika on enintään 3 viikkoa.
- Välineet noudetaan ensisijaisesti vuokraamosta, osa voidaan toimittaa rahtina (ei polkupyöriä eikä muita suurikokoisia välineitä).
- Mikäli tarvitset välineen toimituksen

matkahuollon kautta, ota yhteyttä, selvittämään välineen toimitusmahdollisuus ja kustannukset.

- Välineiden noutaminen vuokraamosta on suositeltavaa, jotta voimme ohjata ja neuvoa välineen käytössä sekä turvallisuusasioissa.
- Voit varata ajan toimintavälineen kokeiluun Malike-keskukseen Tampereelle.
- Toimintavälineen mukana tulevat kokoomisohjeet sekä ohjeet palautuksesta.
- Vuokraaja vastaa välineen turvallisesta käytöstä ja säilytyksestä.
- Vuokraaja maksaa välineen vuokran lisäksi mahdolliset rahtikulut. Lasku lähetetään vuokrauksen jälkeen.

TAMPERE, MALIKE

puh. 040 483 9327
malike@tukiliitto.fi
Sumeliuksenkatu 18 b 3 krs.,
33100 Tampere

VÄLINEIDEN LUOVUTUKSET JA PALAUTUKSET:

ma-pe klo 8.30-16 tai
sopimuksen mukaan.

HELSINKI, APU- JA TOIMINTAVÄLINEVUOKRAAMO, VAMMAISPERHEYHDISTYS JAATINEN RY

puh. 09 477 1002 ja
041 538 3034
akseli@jaatinen.info

KÄYNTIOSOITE: Nordenskiöldinkatu 18 A (sivuovi rapun vasemmalla puolella), 00250 Helsinki
VÄLINEIDEN LUOVUTUKSET JA PALAUTUKSET ma-to klo 10-16.
Muina aikoina sopimuksen mukaan.

ROVANIEMI, KOLPENEEN TUKI- JA OSAAMISKESKUS

Myllärintie 35,
96400 Rovaniemi

TOIMINTAVÄLINEIDEN VARAUKSET:

Riku Ollikainen
puh. 040 356 0941
riku.ollikainen@lapha.fi
Yhteydet ensisijaisesti sähköpostilla.

MUUT YHTEYDENOTOT:

Rauni Välranta
puh. 040 707 1563
rauni.valiranta@lapha.fi

VÄLINEIDEN LUOVUTUKSET JA PALAUTUKSET sopimuksen mukaan ma-pe.

TIETOA MUISTA APU- JA TOIMINTAVÄLINEITÄ VUOKRAAVISTA JA LAINAIVISTA TOIMIJOISTA LÖYTYY OSOITTEESTA
www.valineet.fi

Oma toimintaväline korttikampanjalla?

Malikkeen korttikampanjan avulla vaikeasti vammaiset lapset tai aikuiset perheineen voivat hankkia toimintavälineitä itselleen. Kampanjaan osallistuessasi hankit toimintavälineen kortteja myymällä.

NÄIN SE TOIMII:

- ① Valitse korttikampanjan valikoimasta väline, jonka haluat hankkia ja ilmoittaudu mukaan.
- ② Saat postitse myyntisopimuksen. Palauta se allekirjoitettuna.
- ③ Saat välineet hankintaan tarvittavan määrän korttinippuja, joiden myyntihinta on kahdeksan euroa. Korttinipuissa on kahdeksan postikorttia tai neljä avattavaa korttia ja niille kirjakuoret.
- ④ Maahantuoja toimittaa välineen kotiisi.
- ⑤ Kampanjan mahdollistavat yhteistyökumppanit ja kampanjaa tukevat lahjoittajat.

Lisätietoja ja kampanjaan ilmoittautumiset:

Tanja Tauria, tanja.tauria@tukiliitto.fi tai 050 3764 980.

SNOW COMFORT -KELKKA soveltuu lumella ja jäällä liikkumiseen sekä mäenlaskuun loivassa pulkkamäessä. Kelkassa on laskijalle jarrukahvat ja takaosan seisoma-alustassa erillinen painojarru avustajalle. Kelkan saat myymällä **58 korttinippua**.

Korttikampanjan toimintavälineet

”Korttikampanja edistää vaikeasti vammaisten ihmisten osallistumisen mahdollisuuksia.”

KORTTIKAMPANJA

Malikkeen korttikampanja käynnistyi vuonna 2008 ja sen avulla osallistujat ovat hankkineet omakseen vuoden 2023 loppuun mennessä yhteensä 321 välinettä. Vuoden 2023 aikana korttikampanjalla hankittiin 14 välinettä. Suosituin väline kampanjassa on ollut Snow Comfort -kelkka, joita on hankittu 170 kappaletta.

Kampanja on voimassa 31.12.2024 saakka.

Oikeudet muutoksiin pidetään.

SPLASHY -KYLPTYUKI sopii asennon tukemiseen esim. suihkussa, ammeessa tai lattialla. Tuessa on selkänojan kaltevuuden säätö ja 5-pistevyöt. Koko 1 sopii noin 1-8 -vuotiaille ja koko 2 noin 7-14 -vuotiaille. Pienen kylpytuen saat myymällä 93 ja ison 110 korttinippua.

WHEELBLADES-PYÖRÄTUOLISUKSET helpottavat lumella liikkumista. Ne kiinnitetään pyörätuolin pieniin tukipyöriin nopeasti, ilman työkaluja. Pyörätuolisukset saat myymällä 30 korttinippua.

GOTO SEAT -ISTUINTUKI lattiatuella (koko 1 tai 2) mahdollistaa istumisen tasaisella alustalla. Ilman lattiätukea kevyttä istuintukea voidaan käyttää myös esimerkiksi tuolissa, ostoskärryissä tai kulkussa. Istuintuen saat myymällä 111 korttinippua.

UPSEE-PYSTYASENNON TUKI (KOKO M TAI L) mahdollistaa jaloilleen varaavalle lapselle kokemuksen pystyasennossa. Tuessa on mukana myös erikoissandaalit, joihin asetetaan sekä lapsen, että aikuisen jalat. Pystyasennon tuen saat myymällä 84 korttinippua.

SCOOT-MONITOIMIALUSTA on suunniteltu 2-6-vuotiaille lapsille. Se antaa mahdollisuuden liikkua, leikkiä ja tutustua ympäristöön. Alustaa on helppo muunnella neljään eri käyttötarkoitukseen: konttaus/ryömintä päinmakuulla, istuen jaloilla liikuttaen, pyörätuolina renkaista kelaan tai työntöaisasta työntäen. Monitoimialustan saat myymällä 125 korttinippua.

MUOVINEN ERIKOISKEINU TURVALIIVILLÄ JA PEHMUSTEELLA. Keinussa on kuppimainen istuin, jossa on korkea selkänoja. Keinun mukana tulee kiinnityskyödet ja turvaliivat. Koko S lapselle. Keinustuimen mitat 56 x 33 x 30 cm ja käyttäjän maksimipaino 45 kg. 62 korttinippua. Koko M teini-ikäiselle. Keinustuimen mitat 69 x 43 x 34 cm ja käyttäjän maksimipaino 80 kg. 68 korttinippua.

Lisää tietoa oppaistamme

Tietoa toimintavälineistä ja niiden hankinnasta löydät useista oppaistamme. Maksuttomat oppaat voit tilata osoitteesta malike@tukiliitto.fi tai löydät ne osoitteesta www.malike.fi > Materiaalit

Oikeus apuvälineisiin

Vammaisen henkilö voi hakea apuvälinettä useiden eri lakien nojalla. Oikeus apuvälineisiin -opas kertoo missä tilanteessa apu- tai toimintavälinettä voi hakea ja minkä lain nojalla.

Yhdenvertainen osallistuminen koulussa

Kaikilla lapsilla on oikeus osallistua koululiikuntaan, toiminnalliseen oppimiseen, välituntileikkeihin ja muuhun koulun toimintaan. Yhdenvertainen osallistuminen perustuu lakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin, joihin oppaan tekstit pohjautuvat.

Toimintavälineet varhaiskasvatuksessa vaikeasti vammaisen lapsen kasvun ja osallistumisen tukena

Oppaaseen on koottu varhaiskasvatustilanteille lapsille soveltuvia toimintavälineitä ja vinkkejä niiden hyödyntämiseen yhdenvertaisen osallistumisen toteutumiseksi.

Osallistumista edistäviä apuvälineitä kuntiin ja kouluihin

Kaikilla oppilailla on oikeus osallistua toiminnalliseen oppimiseen, välituntileikkeihin, koululiikuntaan ja muuhun koulun toimintaan yhdessä toisten oppilaiden kanssa. Joskus osallistumisen edellytyksenä ovat apuvälineet. Oppaaseen on koottu kuntiin ja kouluihin yhteiskäyttöön soveltuvia välineitä.

Apu- ja toimintavälineopas

Apu- ja toimintavälineoppaaseen on koottu Malikkeen käyttämiä toimintavälineratkaisuja vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille.

Lähdetään liikkeelle! Ulkona liikkumisen apuvälineitä selkokielellä

Oppaassa kerrotaan ulkona liikkumisen apuvälineistä sekä niiden hankinnasta selkokielellä.

Ota yhteyttä

Malike-keskuksen
puhelinnumero on 040 4839 327
sähköposti malike@tukiliitto.fi
Malike-keskus,
Sumeliuksenkatu 18 B 3. krs,
33100 Tampere

Susanna Tero
Johtava asiantuntija
050 5561 273
susanna.tero@tukiliitto.fi

Tanja Tauria
Suunnittelija, koulutus
050 3764 980
tanja.tauria@tukiliitto.fi

Inka Kurki
Suunnittelija, tapahtumat ja
viestintä
050 3139 848
inka.kurki@tukiliitto.fi

Ira Tiilikainen
Suunnittelija,
perheiden toiminta
040 680 4597
ira.tiilikainen@tukiliitto.fi

KUVAT LAURA VESA

Kari Vuorenpää
Suunnittelija,
aikuisten toiminta
050 3296 170
kari.vuorenpää@tukiliitto.fi

Antti Tulasalo
Toimintavälineneuvoja
050 9177 471
antti.tulasalo@tukiliitto.fi

Kari "Tipi" Mäkinen
Toimintavälineohjaaja
040 1678 555
kari.makinen@tukiliitto.fi

*Vammaiset lapset jäävät usein
ulkopuolelle*

Auta lapseksi lasten joukkoon

Lahjoita 20 € MobilePaylla 22242

Rahankeräyslupa (RA/2021/535)